

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΓΕΝΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Αθήνα, 01/06/2017

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ

Μονάδα Επενδύσεων στις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις

Ταχ. Δ/ση: Λ. Αθηνών 54-56,
10441 ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

που αφορά στη Δράση 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης» και στη Δράση 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας 2014-2020

1. Στόχος του Καθεστώτος Ενίσχυσης

Στόχος του Υπομέτρου 4.1 είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας, καθώς και ορθολογική χρήση των υδατικών πόρων και της ενέργειας.

Πιο συγκεκριμένα:

- η Δράση 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης» στοχεύει στον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- η Δράση 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος» στοχεύει στην αξιοποίηση των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, στην ορθή διαχείριση των υποπροϊόντων και αποβλήτων καθώς και στην αξιοποίηση τους για παραγωγή ενέργειας.

Για την επίτευξη των στόχων του παρόντος:

- Χορηγείται στήριξη για επενδύσεις οι οποίες στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, συμπεριλαμβανομένης της αναδιάρθρωσης, και στη μείωση του κόστους παραγωγής (Δράσης 4.1.1).
- Χορηγείται στήριξη για επενδύσεις αξιοποίησης ανανεώσιμων μορφών ενέργειας (ήλιος, αέρας, γεωθερμία κ.λπ.) στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, βάσει των ενεργειακών τους αναγκών, ορθής διαχείρισης αποβλήτων και υποπροϊόντων αλλά και αξιοποίησης τους για παραγωγή ενέργειας (Δράση 4.1.3).

2. Ορισμοί και Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί

Για την εφαρμογή των Δράσεων 4.1.1. και 4.1.3. του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας 2014 - 2020, ισχύουν οι παρακάτω ορισμοί και εννοιολογικοί προσδιορισμοί:

Αίτηση πληρωμής είναι η αίτηση που υποβάλλει ο δικαιούχος προκειμένου να του καταβληθεί η αναλογούσα δημόσια οικονομική στήριξη. Η αίτηση συμπεριλαμβάνει και το φάκελο πληρωμής.

Αίτηση στήριξης θεωρείται το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων που αποτελούν το φάκελο υποψηφιότητας. Ενδεικτικά αναφέρονται η αίτηση υπαγωγής στο μέτρο, το επιχειρηματικό σχέδιο, τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τη βαθμολόγηση της αίτησης κ.λπ.

Ανάκτηση είναι η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

Ατομική απόφαση έγκρισης πράξης είναι η απόφαση αρμόδιου Οργάνου που περιγράφει τους όρους και τις προϋποθέσεις υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και γίνεται αυτοδίκαια αποδεκτή.

Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό: Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της ατομικής απόφασης έγκρισης πράξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

Γεωργική εκμετάλλευση νοείται η μονάδα παραγωγής ενός ή περισσότερων προϊόντων των κλάδων της γεωργίας/κτηνοτροφίας προς πώληση, υπό ενιαία διοίκηση και διαχείριση.

Γεωργικό προϊόν νοείται ότι περιλαμβάνεται στα προϊόντα που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι που προβλέπεται στο άρθρο 32 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εκτός των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) 1379/2013, όπως ισχύει κάθε φορά,

Γεωργικός τομέας νοείται το σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων.

Δικαιούχος: Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή συλλογικό σχήμα για το οποίο έχει εκδοθεί ατομική απόφαση έγκρισης πράξης.

Έδρα νομικού προσώπου είναι έννοια αντίστοιχη με τον τόπο μόνιμης κατοικίας των φυσικών προσώπων (άρθρα 51 και 64 Α.Κ.). Η έδρα του νομικού προσώπου καθορίζεται υποχρεωτικά από τη συστατική πράξη ή το καταστατικό.

Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων: Συστάθηκε με βάση το άρθρο 19 του Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α/2016), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), οι Κλαδικοί Εθνικοί ΑΣ και Κλαδικοί ΑΣ, οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις, οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί και το Ταμείο αγροτικής συνεταιριστικής εκπαίδευσης.

Ενεργός Γεωργός: Η έννοια του ενεργού γεωργού περιγράφεται στο άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, και εξειδικεύεται στο άρθρο 3 της υπουργικής απόφασης 104/7056/21-1-2015 «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ'εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 147 Β/22-01-2015), όπως κάθε φορά ισχύει.

Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών (Ε.Ο.Π.) αποτελούν αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη νομικών οντοτήτων οι οποίες συγκροτούνται με πρωτοβουλία αναγνωρισμένων οργανώσεων παραγωγών και αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του, σύμφωνα με το Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α/2016) και την Υ.Α. 397/18235 (ΦΕΚ 601 Β/2017).

Επαγγελματίας αγρότης, σύμφωνα με την περίπτωση α του άρθρου 1 του Ν. 3874/2010 όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 65 του Ν. 4389/2016 (ΦΕΚ 94 Α/2016) και κάθε φορά ισχύει, είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων.

Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ): Συστάθηκε με βάση το άρθρο 1 του Ν. 3874/2010 (ΦΕΚ 151 Α/2010), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που ασκούν στην Επικράτεια αγροτική δραστηριότητα ή κατέχουν αγροτική εκμετάλλευση.

Μητρώο Ομάδων Παραγωγών (Ομ.Π.), Οργανώσεων Παραγωγών (Ο.Π.) και Ενώσεων τους (Ε.Ο.Π.): Συστάθηκε με βάση το άρθρο 7 της υπ. αριθμ. 397/18235/16-02-2017 απόφασης (ΦΕΚ 601 Β/2017), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται οι αναγνωρισμένες Ομάδες Παραγωγών (Ομ.Π.), Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.) και οι Ενώσεις τους (Ε.Ο.Π.).

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ) είναι το πληροφοριακό σύστημα για την υλοποίηση των μέτρων, υπομέτρων και δράσεων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 - 2020 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο 4314/2014. Επιτρέπει δε, τη διασύνδεση με το ΠΣΚΕ και άλλα πληροφοριακά συστήματα για την ανταλλαγή δεδομένων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του ΠΑΑ.

Ομάδες παραγωγών (Ομ.Π) αποτελούν αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών, στους τομείς της γεωργίας που συγκροτούνται, αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του, σύμφωνα με το Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α/2016) και την Υ.Α. 397/18235 (ΦΕΚ 601 Β/2017).

Οργανώσεις παραγωγών (Ο.Π.) αποτελούν αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών, με πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, οι οποίες συγκροτούνται, αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του, σύμφωνα με το Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α/2016) και την Υ.Α. 397/18235 (ΦΕΚ 601 Β/2017).

Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) είναι το σύστημα που περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση του υπομέτρου 4.1. Οι διαδικασίες αφορούν ενδεικτικά στην υποβολή αιτήσεων στήριξης, στην αξιολόγησή τους, στη βαθμολόγησή τους, στις τροποποιήσεις και ανακλήσεις πράξεων, στην υποβολή αιτημάτων πληρωμής, στο διοικητικό τους έλεγχο και γενικότερα στην εφαρμογή και διαχείριση με ηλεκτρονικό τρόπο των πράξεων υλοποίησης του υπομέτρου 4.1.

Συλλογικές επενδύσεις υλοποιούνται από κοινού από γεωργικές εκμεταλλεύσεις, με στόχο τη δημιουργία οικονομικών κλίμακας αλλά και τη βέλτιστη αξιοποίηση των υλοποιούμενων επενδύσεων και αφορούν σε συλλογικά σχήματα αγροτών, όπως ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών, αγροτικοί συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών ή ΚΟΙΝΣΕΠ.

Συστεγαζόμενη γεωργική εκμετάλλευση υφίσταται στην περίπτωση που περισσότεροι αρχηγοί που δεν έχουν τη συζυγική ιδιότητα κατέχουν και αξιοποιούν γεωργική εκμετάλλευση επί κοινού ακινήτου.

Η περίπτωση των συστεγαζόμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων αφορά κυρίως εκμεταλλεύσεις που δραστηριοποιούνται στην κτηνοτροφία.

Τόπος μόνιμης κατοικίας: Μόνιμη κατοικία νοείται ο τόπος της κύριας και μόνιμης εγκατάστασης του ατόμου. Σύμφωνα με το άρθρο 51 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ο/η υποψήφιος έχει μία και μόνο μόνιμη κατοικία τον τόπο της κύριας και μόνιμης εγκατάστασης του, το οποίο βεβαιώνεται από τον οικείο Δήμο με βεβαίωση Δημάρχου.

Τυπική Απόδοση είναι η ακαθάριστη αξία της παραγωγής και εκφράζεται σε ευρώ. Η συνολική τυπική απόδοση της γεωργικής εκμετάλλευσης ισούται με το σύνολο των αξιών κάθε κλάδου παραγωγής, που προκύπτει πολλαπλασιάζοντας τους συντελεστές τυπικής απόδοσης ανά μονάδα για κάθε κλάδο παραγωγής (ευρώ/μονάδα) με τον αντίστοιχο αριθμό των μονάδων (εκτάρια, κεφαλές ζώων, κυψέλες) που προκύπτουν από το ΟΣΔΕ.

3. Περιοχές εφαρμογής του Υπομέτρου 4.1

Οι Δράσεις 4.1.1 και 4.1.3 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 εφαρμόζονται σε όλη την επικράτεια της Ελλάδας.

4. Κριτήρια Επιλεξιμότητας Υποψηφίων

Δικαιούχοι του καθεστώτος στήριξης μπορούν να κριθούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή ομάδες αυτών, εφόσον πληρούνται οι κατά περίπτωση προϋποθέσεις:

1. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα πρέπει:

1.1 Να έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους, έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και φερεγγυότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και δεν έχουν υπερβεί το 60^ο έτος της ηλικίας τους.

1.2 Να μην είναι άμεσα συνταξιοδοτούμενοι από οποιοδήποτε ταμείο του εσωτερικού ή εξωτερικού εξαιρουμένων των περιπτώσεων συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας. Ομοίως εξαιρούνται οι περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας του άρθρου 5 του Ν. 3232/2004, όπως συμπληρώθηκε, τροποποιήθηκε και ισχύει και του άρθρου 5 του Ν. 1287/1982.

1.3 Να είναι εγγεγραμμένοι στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ) και να έχουν υποβάλλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατά το τρέχον (2017) έτος υποβολής της αίτησης στήριξης.

1.4 Να έχουν την ιδιότητα του «ενεργού» γεωργού. Επιπρόσθετα σε ότι αφορά στη δράση 4.1.1. τα υποψήφια φυσικά πρόσωπα πρέπει να είναι εγγεγραμμένα στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματίες αγρότες ή να είναι Νέοι Γεωργοί του Υπομέτρου 6.1.

2. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι νομικά πρόσωπα πρέπει:

2.1 Να είναι εγγεγραμμένοι στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ) και έχουν υποβάλλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατά το τρέχον (2017) έτος υποβολής της αίτησης στήριξης.

- 2.2 Να έχουν εξουσιοδοτήσει ένα φυσικό πρόσωπο να λειτουργεί ως νόμιμος εκπρόσωπος για τους σκοπούς του προγράμματος.
- 2.3 Ειδικά για την δράση 4.1.1. τα υποψήφια νομικά πρόσωπα πρέπει να έχουν κύρια δραστηριότητα την άσκηση της γεωργίας.
3. Οι υποψήφιοι δικαιούχοι συλλογικά σχήματα, όπως ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών, αγροτικοί συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών ή ΚΟΙΝΣΕΠ, πρέπει:
- 3.1. Να είναι εγγεγραμμένοι και ενήμεροι στο μητρώο το οποίο ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία.
- 3.2. Να έχουν εξουσιοδοτήσει ένα φυσικό πρόσωπο να λειτουργεί ως κοινός νόμιμος εκπρόσωπος για τους σκοπούς του προγράμματος.
- 3.3. Να έχουν 3 τελευταίες χρήσεις με κερδοφόρο μέσο όρο αποτελεσμάτων προ φόρων και αποσβέσεων και κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των 30.000 €. Σε περίπτωση μη ύπαρξης τριών χρήσεων, θεωρούνται νεοσύστατα και καθίστανται επιλέξιμα.

5. Κριτήρια Επιλεξιμότητας της Γεωργικής Εκμετάλλευσης του Υποψηφίου

Το σύνολο της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να έχει περιληφθεί στην Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατά το τρέχον (2017) έτος υποβολής της αίτησης στήριξης από τον υποψήφιο δικαιούχο.

Επιπρόσθετα σε ότι αφορά στη δράση 4.1.1. η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να έχει ελάχιστο μέγεθος παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) τα 8.000 €, σύμφωνα με την τελευταία Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης.

Δεν παρέχεται καμία στήριξη, ακόμα και αν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι αιτούνται την χρηματοδότηση δαπανών που έχουν ήδη συγχρηματοδοτηθεί από ίδιο ή άλλο συγχρηματοδοτούμενο καθεστώς, συμπεριλαμβανομένων των καθεστώτων στήριξης του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ Α'117/22-06-2016) «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας-Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά.
2. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι δηλώνουν ψευδή ή ανακριβή στοιχεία εκ προθέσεως προκειμένου να ενταχθούν στο παρόν καθεστώς στήριξης.
3. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι δημιουργούν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ένταξη στο καθεστώς.
4. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι την ημερομηνία υποβολής αίτησης στήριξης δεν έχουν ολοκληρώσει την υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου της γεωργικής τους εκμετάλλευσης στο πλαίσιο του Μέτρου 121 «Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, και του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ Α'117/22-06-2016) «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας-Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά.

5. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που έχουν ενταχθεί σε ίδιο ή άλλο καθεστώς ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένου των καθεστώτων στήριξης του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ Α'117/22-06-2016) «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας-Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά, για την ταυτόχρονη υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου ίδιου ή ανάλογου με το υποβαλλόμενο στο παρόν καθεστώς ενισχύσεων.
6. Σε υποψήφιο ο οποίος εκτίει ποινή φυλάκισης.

6. Κριτήρια Επιλεξιμότητας Επενδύσεων

1. Οι επενδύσεις κρίνονται επιλέξιμες για στήριξη όταν συντρέχουν ταυτόχρονα οι παρακάτω προϋποθέσεις:
  - 1.1. Προβλέπονται σε επιλέξιμο επενδυτικό Σχέδιο Βελτίωσης, το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ΠΑΑ.
  - 1.2. Ο συνολικός εγκεκριμένος προϋπολογισμός του σχεδίου δεν είναι μικρότερος των 10.000 €.
  - 1.3. Τεκμηριώνεται η σκοπιμότητά τους.
  - 1.4. Έχουν εύλογο κόστος.
  - 1.5. Αφορούν αποκλειστικά την προς στήριξη εκμετάλλευση, προσαρμόζονται λειτουργικά στις συνθήκες και στις δραστηριότητες της εκμετάλλευσης και έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα ανάλογες της παραγωγικής ικανότητας της εκμετάλλευσης.
  - 1.6. Συμμορφώνονται με τα κοινοτικά πρότυπα, την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές προδιαγραφές που έχουν θεσπιστεί για εφαρμογή σε συγχρηματοδοτούμενα μέτρα.
  - 1.7. Πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία οριστικής υποβολής της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης.
  - 1.8. Δεν έχουν ενισχυθεί και δεν θα ενισχυθούν από άλλη πηγή.
2. Οι συλλογικές επενδύσεις κρίνονται επιλέξιμες για στήριξη όταν συντρέχουν ταυτόχρονα οι παρακάτω συμπληρωματικές προϋποθέσεις:
  - 2.1. Ο προγραμματισμός της επένδυσης πραγματοποιείται στη βάση ενός επιχειρηματικού σχεδίου το οποίο καταρτίζεται, υποβάλλεται από κοινού και αφορά το σύνολο των μελών της.
  - 2.2. Υποβάλλεται μια μοναδική αίτηση στήριξης η οποία αφορά μια ή περισσότερες επενδύσεις οι οποίες προορίζονται αποκλειστικά για κοινή χρήση από την ομάδα.
  - 2.3. Η υλοποίηση της επένδυσης πραγματοποιείται προς όφελος του συνόλου των μελών της ομάδας, με σκοπό τη βελτίωση συνολικά των επιδόσεων των εκμεταλλεύσεων.

7. Επιλεξιμότητα δαπανών

1. Στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης» ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες στις εξής κατηγορίες:
  - 1.1. Ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμός γεωργικών κτιρίων και κατασκευών.
Ενδεικτικά ενισχύονται σταβλικές εγκαταστάσεις, μελισσοκομικές εγκαταστάσεις, εγκαταστάσεις προετοιμασίας προϊόντων για πρώτη πώληση, αποθήκες και λοιποί αποθηκευτικοί χώροι,

θερμοκήπια και θερμοκηπιακές εγκαταστάσεις για όλες τις χρήσεις της κατηγορίας αυτής, περιφράξεις και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου για την εξυπηρέτηση των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής, κάθε άλλη κτιριακή υποδομή και κατασκευή που είναι απαραίτητη για την κανονική λειτουργία της γεωργικής εκμετάλλευσης και δεν συμπεριλαμβάνεται στις δαπάνες των λοιπών κατηγοριών της Δράσης 4.1.1.

- 1.2. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
Ενδεικτικά, ενισχύονται ο εξοπλισμός ο οποίος ενσωματώνεται σε κτιριακές εγκαταστάσεις, μηχανήματα αυτοκινούμενα, μηχανήματα και εξοπλισμός συρόμενος και αναρτώμενος, εξοπλισμός δικτύου μετεωρολογικών προειδοποιήσεων και φυτοπροστασίας κ.ά.
  - 1.3. Αγορά καινούργιου μελισσοκομικού και ανθοκομικού αυτοκινήτου.
  - 1.4. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών μη ποωδών φυτειών των οποίων η εγκατάσταση δεν γίνεται με σπορά στον αγρό.
  - 1.5. Περίφραξη και διαμόρφωση αγροτεμαχίων.
  - 1.6. Αγορά εξοπλισμού Η/Υ και λογισμικού διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης.
  - 1.7. Γενικές Δαπάνες, όπου περιλαμβάνεται κάθε άυλη δαπάνη που συνδέεται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης και δεν δύναται να συγχρηματοδοτηθεί από άλλα Μέτρα του ΠΑΑ.
2. Στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος» ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες στις εξής κατηγορίες:
- 2.1 Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού διαχείρισης αποβλήτων της εκμετάλλευσης.
  - 2.2. Κατασκευή εγκαταστάσεων διαχείρισης των αποβλήτων, υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της εκμετάλλευσης.
  - 2.3. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που προσαρμόζονται στις ενεργειακές ανάγκες αυτοκατανάλωσης της εκμετάλλευσης, περιλαμβανομένων και εκείνων οι οποίες πρόκειται να δημιουργηθούν από τις υπόλοιπες προβλεπόμενες επενδύσεις της εκμετάλλευσης.
  - 2.4. Γενικές Δαπάνες, όπου περιλαμβάνεται κάθε άυλη δαπάνη που συνδέεται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης και δεν δύναται να συγχρηματοδοτηθεί από άλλα Μέτρα του ΠΑΑ.
3. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι.
- 3.1. Για την ενίσχυση επενδύσεων οι οποίες χωροθετούνται επί ακινήτων απαιτείται η ύπαρξη νόμιμης κατοχής των ακινήτων αυτών.
  - 3.2. Για την ενίσχυση επενδύσεων σε εγκαταστάσεις για τις οποίες υφίστανται εθνικές προδιαγραφές ή/και ενωσιακά πρότυπα απαιτείται η συμμόρφωση με αυτά.

- 3.3. Για την ενίσχυση επενδύσεων σε σταβλικές εγκαταστάσεις απαιτείται η συμμόρφωση με τυχόν υφιστάμενες εθνικές προδιαγραφές που έχουν θεσπιστεί για εφαρμογή σε συγχρηματοδοτούμενα μέτρα.
- 3.4. Σε περίπτωση ύπαρξης ζωικού κεφαλαίου στην εκμετάλλευση απαιτείται κατά την ολοκλήρωση του σχεδίου άδεια εγκατάστασης η οποία να καλύπτει τη δυναμικότητα της εκμετάλλευσης.
- 3.5. Ενισχύονται επενδύσεις σε εγκαταστάσεις θερμοκηπιακού τύπου οι οποίες υλοποιούνται με α) τυποποιημένα θερμοκήπια με έγκριση τύπου, β) θερμοκήπια τύπου υψηλού τολ και γ) θερμοκήπια χωρικού τύπου. Οι παραπάνω κατηγορίες κατασκευών θερμοκηπιακού τύπου πρέπει να πληρούν τις εθνικές προδιαγραφές, όπου απαιτείται.
- 3.6. Επενδύσεις γεωργικών κτιρίων και κατασκευών καθώς και ο ενσωματωμένος σ' αυτές εξοπλισμός που κατά την κρίση των αρμοδίων οργάνων έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα μεγαλύτερη της παραγωγικής ικανότητας της εκμετάλλευσης, εγκρίνονται με μείωση της σχετικής δαπάνης σύμφωνα με την παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης.
- 3.7. Για την ενίσχυση δαπάνης αγοράς ελκυστήρα απαιτείται η ημερομηνία έκδοσης του δελτίου ταξινόμησης του ελκυστήρα να είναι έως και 36 μήνες προγενέστερη της ημερομηνίας έκδοσης της άδειας κυκλοφορίας αυτού.
- 3.8. Ενισχύονται δαπάνες αγοράς και εγκατάστασης πολυετών φυτειών εφόσον πληρούνται συνολικά οι εξής προϋποθέσεις: α) έχουν διάρκεια παραγωγικής ζωής άνω των 5 ετών, β) η εγκατάστασή τους δε γίνεται με τη χρήση σπόρου και γ) συμπεριλαμβάνονται στην ΥΑ 1415/28732/06-03-2013 (ΦΕΚ/Β/574/2013) που αφορά στον «Καθορισμό προωθούμενων ειδών, ποικιλιών δενδροκηπευτικών καλλιεργειών και λοιπών δραστηριοτήτων» όπως ισχύει κάθε φορά.
- 3.9. Ενισχύονται δαπάνες για επενδύσεις συμμόρφωσης προς τις προδιαγραφές της Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της εργασιακής ασφάλειας, που πραγματοποιούνται από νέους γεωργούς που εγκαθίστανται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση. Η ενίσχυση αυτή μπορεί να χορηγείται για 24 μήνες, κατ' ανώτατο όριο, από την ημερομηνία της πρώτης εγκατάστασης.

4. Μη επιλέξιμες δαπάνες.

Οι παρακάτω κατηγορίες δαπανών δεν είναι επιλέξιμες για στήριξη:

- 4.1. Η κατασκευή ή η διαμόρφωση κτιρίων κατοικίας καθώς και η κατασκευή ή η διαμόρφωση κτιρίων που εμφανίζουν προϋποθέσεις αλλαγής χρήσης.
- 4.2. Τα έργα πράσινου.
- 4.3. Οι εργασίες και τα υλικά συντηρήσεων.
- 4.4. Οι δαπάνες απλής αντικατάστασης για απόκτηση μηχανημάτων, εξοπλισμού και φυτών που προϋπάρχουν στην εκμετάλλευση, και έχουν αναπόσβεστη αξία, χωρίς να αναβαθμίζουν τη δυναμικότητα της παραγωγής ή χωρίς να μεταβάλλουν σημαντικά τη διαδικασία του κύκλου παραγωγής ή τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία.
- 4.5. Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.

- 4.6. Ο Φ.Π.Α.
- 4.7. Οι δαπάνες για αγορά ζωικού κεφαλαίου.
- 4.8. Οι δαπάνες για τη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας και για τη σχετική πιστοποίηση.
- 4.9. Η αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής και δικαιωμάτων στήριξης.
- 4.10. Οι δαπάνες που αφορούν την αγορά αναλωσίμων, εργαλείων και εφοδίων, την ενοικίαση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού και τις λοιπές λειτουργικές δαπάνες της εκμετάλλευσης.
- 4.11. Οι δαπάνες που αφορούν την αγορά υπηρεσιών σύνδεσης σε τηλεπικοινωνιακά δίκτυα και στο διαδίκτυο.
- 4.12. Οι δαπάνες για εργασίες αποστράγγισης.
- 4.13. Οι δαπάνες οι οποίες δεν μπορούν να ελεγχθούν ή/και επαληθευτούν, δηλαδή δεν δύναται να πιστοποιηθεί η ορθή εκτέλεση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενού τους.
- 4.14. Οι δαπάνες πάσης φύσεως φόρων, τελών κ.λπ. δημοσιονομικών επιβαρύνσεων, εκτός από αυτές που ενσωματώνονται στην αξία των παγίων, όπως αυτό τεκμηριώνεται από τα σχετικά συνοδευτικά έγγραφα, καθώς και έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού και συμβολαιογραφικά έξοδα.
- 4.15. Οι δαπάνες που αφορούν χρηματοοικονομικά έξοδα, τραπεζικές προμήθειες και έξοδα συναλλαγών και εγγυήσεων.
- 4.16. Οι δαπάνες για επενδύσεις συμμόρφωσης με ενωσιακά πρότυπα, με την επιφύλαξη του σημείου 3.9 του παρόντος κεφαλαίου.
- 4.17. Οι δαπάνες για συλλογικές επενδύσεις ομάδων και οργανώσεων παραγωγών που εντάσσονται στο πλαίσιο του Καν. (ΕΕ) 1308/2013.
- 4.18. Οι δαπάνες για επενδύσεις σε εγκαταστάσεις, ο πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα, εκτός αν χρησιμοποιείται ένα ελάχιστο ποσοστό θερμικής ενέργειας.
- 4.19. Οι δαπάνες σε επενδύσεις που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος.
- 4.20. Οι δαπάνες που αφορούν σε μη παραγωγικές επενδύσεις όπως η διατήρηση και η κατασκευή αναβαθμίδων και η περίφραξη βοσκοτόπων.

8. Επιχειρηματικό Σχέδιο, Στόχοι και Δεσμεύσεις Υποψηφίων

1. Οι υποψήφιοι προκειμένου να αξιολογηθούν υποχρεούνται να υποβάλλουν αίτηση στήριξης στην οποία να τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα των επενδύσεων. Η τεκμηρίωση αυτή περιλαμβάνει υποχρεωτικά και αναφορά στο υφιστάμενο σύστημα παραγωγής ή παραγωγική διαδικασία ή γραμμή παραγωγής καθώς και σύγκρισή του με το μελλοντικό.
2. Το επιχειρηματικό σχέδιο πρέπει να συμπληρώνεται βάσει τυποποιημένου σχεδίου που θα παρέχεται από το ΠΣΚΕ και υπογράφεται από γεωτεχνικό ή τεχνολόγο γεωπονίας.
3. Ο υποψήφιος βαθμολογείται και κατατάσσεται βάσει του επιχειρηματικού σχεδίου που υποβάλλει. Οι αρχές των κριτηρίων βαθμολογίας περιγράφονται στο Παράρτημα Ι.

4. Επιπρόσθετα, ο δικαιούχος αναλαμβάνει τις παρακάτω δεσμεύσεις καθώς και τις επί μέρους χρονικές προθεσμίες επίτευξής τους που αφορούν στα ακόλουθα:
- α) Η βαθμολογία να μην υπολείπεται του ελαχίστου ορίου βαθμολογίας ή της βαθμολογίας του τελευταίου δικαιούχου καθ' όλη την περίοδο ολοκλήρωσης και μέχρι την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.
  - β) Υποβολή Ενιαίας Δήλωσης Εκμετάλλευσης στον ΟΠΕΚΕΠΕ ανελλιπώς καθ' όλη τη διάρκεια του επιχειρηματικού σχεδίου, και τήρηση των λοιπών υποχρεώσεων σε σχέση με το ΟΣΔΕ και τα Μητρώα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.
  - γ) Η διατήρηση τουλάχιστον της αρχικής παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης (σε όρους τυπικής απόδοσης) με την οποία εγκρίθηκε έως την ολοκλήρωση και την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.
  - δ) Η διατήρηση του τόπου μόνιμης κατοικίας στην περιοχή εφαρμογής των δράσεων 4.1.1 και 4.1.3 με τους ίδιους όρους ενίσχυσης του αρχηγού και της έδρας του νομικού προσώπου έως την ολοκλήρωση και την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου. Σε αντίθετη περίπτωση ενδέχεται να τροποποιηθεί μονομερώς από την πλευρά του Δημοσίου το ποσοστό στήριξης του επενδυτικού σχεδίου ή/και να υπάρξει ανάκτηση μέρους ή και του συνόλου της στήριξης που ενδεχομένως έχει καταβληθεί.
  - ε) Για μια πράξη που περιλαμβάνει επένδυση σε υποδομή ή παραγωγική επένδυση επιστρέφεται η στήριξη, εάν εντός πέντε ετών από την τελική πληρωμή στον δικαιούχο ή εντός της προθεσμίας που ορίζεται κατά περίπτωση, υπόκειται σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:
    - i. παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος
    - ii. αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει στον δικαιούχο αδικαιολόγητο πλεονέκτημα
    - iii. ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομήσουν τους αρχικούς στόχους.
  - στ) Τήρηση των κανόνων δημοσιότητας.
  - ζ) Να καταρτιστεί σύμφωνα με το Υπομέτρο 1.1.

9. Οικονομική Στήριξη

1. Ύψος επιλέξιμου προϋπολογισμού αίτησης στήριξης

1.1. Στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.1 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης», μη συμπεριλαμβανομένων των ανειλημμένων υποχρεώσεων, ο επιλέξιμος προϋπολογισμός που δύναται να ληφθεί υπόψη στους υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της στήριξης, ανέρχεται ανά αίτηση στήριξης:

- α) για τις εκμεταλλεύσεις φυσικών και νομικών προσώπων έως τις 200.000 ευρώ. Ο εν λόγω προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει: α) έως και τις 300.000 ευρώ, με την προϋπόθεση ότι η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με την τελευταία Ενιαία Δήλωση

Εκμετάλλευσης, ανέρχεται τουλάχιστον στο 25 % του αιτούμενου προϋπολογισμού β) έως και τις 500.000 ευρώ στις περιπτώσεις επενδύσεων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων ή θερμοκηπίων όλων των τύπων, με την προϋπόθεση ότι η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με την τελευταία Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης, ανέρχεται τουλάχιστον στο 25 % του αιτούμενου προϋπολογισμού.

β) για συλλογικές επενδύσεις έως τις 500.000 ευρώ. Ο εν λόγω προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει έως και το 1.000.000 ευρώ, με την προϋπόθεση ότι ο κύκλος εργασιών της τελευταίας κλεισμένης χρήσης της ομάδας, ανέρχεται τουλάχιστον στο 25 % του αιτούμενου προϋπολογισμού. Σημειώνεται ότι ομάδες με λιγότερες από τρεις κλεισμένες χρήσεις δεν μπορούν να αιτηθούν προϋπολογισμό που υπερβαίνει τις 500.000 ευρώ.

1.2. Στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.3 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος», ο ανώτατος επιλέξιμος προϋπολογισμός που δύναται να ληφθεί υπόψη στους υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της στήριξης, ανέρχεται ανά αίτηση στήριξης:

α) για τις εκμεταλλεύσεις φυσικών και νομικών προσώπων 150.000 ευρώ, με εξαίρεση τις επενδύσεις διαχείρισης των αποβλήτων, υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της εκμετάλλευσης για τις οποίες ο ανώτατος επιλέξιμος προϋπολογισμός ανέρχεται ανά αίτηση στήριξης έως και τις 200.000 ευρώ.

β) για συλλογικές επενδύσεις έως τις 150.000 ευρώ. Ο εν λόγω προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει έως και τα 500.000 ευρώ, με την προϋπόθεση ότι ο κύκλος εργασιών της τελευταίας κλεισμένης χρήσης της ομάδας, ανέρχεται τουλάχιστον στο 25 % του αιτούμενου προϋπολογισμού. Σημειώνεται ότι ομάδες με λιγότερες από τρεις κλεισμένες χρήσεις δεν μπορούν να αιτηθούν προϋπολογισμό που υπερβαίνει τις 150.000 ευρώ.

1.3. Περιορισμοί στο ύψος του ανώτατου επιλέξιμου προϋπολογισμού.

1.3.1.Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της στήριξης που παρέχεται από το υπομέτρο 4.1 δεν μπορεί να υπερβεί σωρευτικά τις 500.000 ευρώ στην περίπτωση νομικού ή φυσικού προσώπου που υποβάλει περισσότερες της μίας αιτήσεις. Ο ανωτέρω περιορισμός ισχύει και στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο είναι ταυτόχρονα δικαιούχος στήριξης και ως μέτοχος/εταίρος νομικών προσώπων ή/και ως μέλος συλλογικής επένδυσης. Για την εφαρμογή του περιορισμού αυτού, ο προϋπολογισμός που αναλογεί σε φυσικό πρόσωπο, μέτοχο/εταίρο νομικού προσώπου, μέλος συλλογικής επένδυσης είναι ανάλογος του ποσοστού συμμετοχής του στο νομικό πρόσωπο ή στην συλλογική οντότητα, που λαμβάνει την στήριξη.

1.3.2.Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της στήριξης που παρέχεται από το υπομέτρο 4.1 δεν μπορεί να υπερβεί σωρευτικά τα 1.000.000 ευρώ στην περίπτωση συλλογικών επενδύσεων που υποβάλει περισσότερες της μίας αιτήσεις.

2. Χρηματοδότηση επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης.

2.1 Ποσοστά στήριξης

Η ένταση (%) της παρεχόμενης στήριξης εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα:

	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ & ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ & ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ & ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Γεωργοί οι οποίοι δεν έχουν υπερβεί το 41 ^ο έτος της ηλικίας και διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα ή β) είναι δικαιούχοι μέτρων Νέων Γεωργών την τελευταία 5ετία.	80%	70%	60%	60%	50%
Συλλογικές επενδύσεις στο σύνολο των περιοχών	85%	60%	60%	60%	60%
Γεωργοί σε ορεινές περιοχές	75%	60%	60%	60%	50%
Γεωργοί σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα	75%	50%	50%	50%	40%
Λοιποί Γεωργοί σε Κανονικές Περιοχές	75%	50%	50%	40%	40%

3. Δημόσια και ιδιωτική δαπάνη

Η χρηματοδότηση της υλοποίησης του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης καλύπτεται από τη Δημόσια δαπάνη ή Δημόσια οικονομική στήριξη και την ιδιωτική συμμετοχή. Η Δημόσια δαπάνη (στήριξη) καθορίζεται ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού και χορηγείται με την μορφή επιδότησης κεφαλαίου από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ελληνικό Δημόσιο. Η στήριξη χορηγείται απολογιστικά, δηλαδή μετά την υλοποίηση των επενδύσεων και την παραλαβή τους από τα αρμόδια Όργανα, με βάση τις δαπάνες που κρίνονται επιλέξιμες από αυτά. Η ιδιωτική συμμετοχή προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης και της στήριξης και καλύπτεται από τον δικαιούχο της επένδυσης με ίδια κεφάλαια και με τραπεζικό δανεισμό.

Για τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης της υλοποίησης του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης, προβλέπεται η χορήγηση προκαταβολής. Πιο συγκεκριμένα μετά την έκδοση της ατομικής απόφασης έγκρισης πράξης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής η οποία δεν θα υπερβαίνει το 50% της εκάστοτε υπολειπόμενης Δημόσιας οικονομικής στήριξης του επενδυτικού Σχεδίου Βελτίωσης.

Η λήψη προκαταβολής υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης ή ισοδύναμης εγγύησης από τον δικαιούχο που αντιστοιχεί στο 100 % του ποσού της αιτούμενης προκαταβολής.

10. Εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης σε περιφερειακό επίπεδο

Η διαχείριση των Δράσεων 4.1.1 και 4.1.3 εκχωρείται στις Περιφέρειες.

11. Πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στήριξης, Περίοδοι Υποβολής Αιτήσεων Στήριξης, Χρονοδιάγραμμα Έκδοσης Αποφάσεων Έγκρισης, Ένταξη και Υλοποίηση

1. Οι περίοδοι υποβολής αιτήσεων στήριξης, το χρονοδιάγραμμα έκδοσης αποφάσεων έγκρισης και το όριο των πιστώσεων, η διαδικασία υποβολής, εξέτασης και αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων και οι λοιποί όροι του προγράμματος θα προσδιορίζονται αναλυτικά στο θεσμικό πλαίσιο του μέτρου και στην απόφαση πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης της οικείας Περιφέρειας.
2. Σημειώνεται ότι κατά την εξέταση και αξιολόγηση των αιτήσεων στήριξης όπως και κατά τη διάρκεια υλοποίησης και τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, θα γίνονται διασταυρώσεις των δηλούμενων στοιχείων με τα επίσημα στοιχεία του Κράτους και λοιπών Δημόσιων Υπηρεσιών, ιδιαιτέρως δε με τα στοιχεία του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και των λοιπών Μητρώων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, του ΤΑΧΙΣ, των Ασφαλιστικών Οργανισμών κτλ, με στόχο την επαλήθευση της ακρίβειας των δηλούμενων στοιχείων.

12. Πληροφορίες – Δημοσιότητα

1. Η Προδημοσίευση και η Πρόσκληση ανά Περιφέρεια του Προγράμματος σχεδίων βελτίωσης καθώς και το σύνολο των εγγράφων που θα την συνοδεύουν, θα αναρτηθούν στις ιστοσελίδες του ΥΠΑΑΤ www.minagric.gr , www.agrotikianartixi.gr και των Περιφερειών που αφορούν.
2. Οι αρμόδιες υπηρεσίες αναλαμβάνουν την υποχρέωση για επαρκή δημοσιότητα, ενημέρωση και καθοδήγηση των υποψηφίων δικαιούχων κατά την προδημοσίευση και την πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στήριξης.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ
ΠΟΡΩΝ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΙΜΗΣ

Παράρτημα Ι: Αρχές κριτηρίων βαθμολογίας

Αρχές κριτηρίων επιλογής Υπομέτρου 4.1.1

Οι βασικές αρχές που διέπουν τα κριτήρια επιλογής αφορούν σε χαρακτηριστικά που συνδέονται με τη γεωργική εκμετάλλευση όπως:

- παραγωγικός προσανατολισμός της εκμετάλλευσης (προτεραιότητα δίνεται στην αιγοπροβατοτροφία, στα οπωροκηπευτικά, στην παραγωγή ζωοτροφών και σε καλλιέργειες ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή)
- οικονομικό μέγεθος (προτεραιότητα δίνεται στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση μεταξύ 8.000 και 25.000)
- δυναμική της εκμετάλλευσης
- είδος επενδυτικής δαπάνης (προτεραιότητα δίνεται σε επενδύσεις που αφορούν σταβλικές εγκαταστάσεις, θερμοκήπια και εγκαταστάσεις φυτειών)
- αύξηση της παραγωγικότητας της ανθρώπινης εργασίας
- αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων
- εισαγωγή / χρήση καινοτομίας
- συμμετοχή σε κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας, λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα αλλά και τις RIS3

Οι βασικές αρχές που διέπουν τα κριτήρια επιλογής αφορούν σε χαρακτηριστικά που συνδέονται με το συλλογικό σχήμα όπως :

- παραγωγικός προσανατολισμός (προτεραιότητα θα δίνεται στην αιγοπροβατοτροφία, στα οπωροκηπευτικά και στην παραγωγή ζωοτροφών και σε καλλιέργειες ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή)
- οικονομικό μέγεθος
- δυναμική του συλλογικού σχήματος
- αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων
- εισαγωγή / χρήση καινοτομίας
- συμμετοχή σε κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας, λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα αλλά και τις RIS3

Αρχές κριτηρίων επιλογής Υπομέτρου 4.1.3

- Ανάγκες εκμετάλλευσης σε ενέργεια
- Παραγόμενα απόβλητα
- Δυναμική της εκμετάλλευσης